

توافقنامه از منظر نخبگان

www.ketab.ir

سرشناسه: شریفی، منصور، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور: توافقنامه از منظر نخبگان
/ گردآوری منصور شریفی -

مشخصات نشر: قم: اشراق حکمت، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۱۹۹ ص.

شابک: 978-600-9262-3-4 ISBN

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
موضوع: توافق نامه هسته ای ژنو، ۲۰۱۳ م. ۲۴ نوامبر
موضوع: انرژی اتمی - ایران - سیاست دولت
موضوع: انرژی اتمی - ایران
شناسه افزوده: دفتر مطالعات گفتمان انقلاب اسلامی
رده بندی کنگره: ۱۳۹۲ ت ۹ ۴ ش / ۵۶۷۵ KZ
رده بندی دیویی: ۳۲۷/۱۷۴۷۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۳۴۲۵۵۹۴

گردآوری: منصور شریفی

نشر اشراق حکمت

چاپ: الهادی

تیراژ: ۱۰۰۰

چاپ اول: ۱۳۹۳

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

شابک: 978-600-9262-3-4 ISBN

مرکز پخش: ۰۲۵-۳۷۷۴۶۷۷۰

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

نامه مدیر نشر اشراق حکمت به رئیس جمهور

باسمه تبارک و تعالی

حضور جناب حاجت الاسلام و المسلمین دکتر حسن روحانی (زید عزه)
رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران
سلام علیکم

با احترام، امید است دولت محترم در اجرای مرحله دوم طرح هدفمندی یارانه‌ها موفق بوده و اهداف این طرح ملی را محقق سازد. همان‌طور که جناب عالی در تبلیغات انتخاباتی ریاست جمهوری اظهار کردید رفع تحریم‌های ظالمانه یکی از برنامه‌های مهم دولت تدبیر و امید بوده که موضوع انرژی هسته‌ای پیوند خورده است. تلاش گروه مذاکره‌کننده و پشتیبان روزه دولت، توافق‌نامه ژنو را در کمتر از صد روز محقق ساخت.

این توافق‌نامه از همان آغاز بستر گفتگوی نخبگان را فراهم ساخت. بسیاری از صاحب‌نظران در چند ماه گذشته در خصوص آن سخن گفته‌اند. نشر «اشراق حکمت»، مجموعه‌ای از نظرات موافقان و مخالفان توافق‌نامه را که عموماً پیشتر انتشار یافته‌اند، در قالب یک کتاب (توافق‌نامه از منظر نخبگان) تدوین کرده است تا بستری برای آگاهی ملی در خصوص این توافق مهم فراهم سازد. پس از بررسی این کتاب توسط اداره ارشاد، این دستگاه محترم دولتی، دهها مورد اشکال را معین کرده و از ناشر می‌خواهد یا عبارات کتاب را تغییر دهد و یا با ذکر پاورقی‌های «مشخص» نسبت به عملکرد دولت احمدی‌نژاد و

دکتر سعید جلیلی (مسئول سابق پرونده هسته‌ای) انتقاد کرده و از خدمات دولت یازدهم تقدیر کند.

بررسی مطبوعات و آثار فرهنگی از سوی مسئولان در هر کشوری امری مرسوم و ضروری است. معیارهای رایج در این فرایند رعایت امنیت ملی، وحدت ملی، منافع ملی، ارزش‌های دینی و مقدسات است. نکته قابل توجه آن است که از میان انبوه ایرادهای مطرح شده از سوی اداره محترم ارشاد، هیچ مطلبی که نشان دهد یکی از معیارهای فوق مورد خدشه قرار گرفته‌اند به چشم نمی‌آید.

جای پرسش است در حالی که وزارت محترم ارشاد در خصوص جسارت برخی روشنفکران نسبت به ساحت قرآن کریم و امیرالمومنین^ع واکنشی شایسته صورت نمی‌دهد، بلکه از خنثی‌رودت ادامه فعالیت آنان دفاع می‌کند، چرا اکنون برای توافق‌نامه ژنو این گونه سخت‌گیرانه برخورد می‌کند؟ افزون بر این، چگونه از ناشر انتظار دارد در نظرات فنی و تخصصی محاکمان قرارداد که اساتید دانشگاه و صاحب نظران متعددی هستند دست ببرد؟ دیگر آن که با وجود حمایت رسانه ملی و دهها رسانه مکتوب و مجازی از عملکرد دولت، چرا وزارت ارشاد می‌خواهد فضای محدود منتقدان را نیز تسخیر کرده و آنان را به تمجید از دولت مجبور کند؟

در روزهای گذشته ناشر پیگیری فشرده و مستمری را صورت داده است تا بستری برای ایجاد تعامل فراهم گردد. برخی نمایندگان ختم مجلس شورای اسلامی نیز پیوسته با وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی و دیگر مسئولان این وزارتخانه رایزنی کرده‌اند، شاید گشایشی در این کار فرو بسته رخ دهد. ولی با وجود گشاده‌روی مسئولان محترم، در عمل اتفاقی رخ نداده است.

جناب‌عالی در مجلس دوم و در بنبوحه جنگ تحمیلی در کنار قوی‌ترین مخالفان سیاسی^۱ ادامه جنگ، در «مجمع عقلا» حضور داشته‌اید. این مجمع مسئولیت رسمی در خصوص جنگ نداشته است، و گویا با واکنش توبیخ‌گونه امام راحل و بازخواست مقام معظم رهبری (رئیس جمهور وقت) مواجه گشت. با این همه مجمع عقلا مباحثی چون بررسی وضع دشمن، وضع اقتصاد ما، امکان کمک‌دهی فرانسه به ایران و... را بررسی می‌کرده، و اقدام خود را در راستای منافع ملی می‌دانسته است.

نامه مدیر نشر اشراق حکمت به رئیس جمهور ۷

از آن جایی که دستیابی به انرژی هسته‌ای به برکت خون شهدا، کشور را در آستانه جهش علمی و حرکت شتابنده به سوی تمدن اسلامی قرار داده است، اکنون برخی نخبگان و دلسوزان، حفظ دستاوردهای هسته‌ای را در ضرورت ارزیابی این توافق‌نامه می‌دانند تا بستر لازم را برای تصمیم‌های عزت‌مندانه فراهم آورند، و این اقدام را هدیه‌ای ارزنده به دولت تدبیر و امید می‌دانند. افزون بر این، گروه مذاکره کننده می‌تواند با تکیه بر این نقدها بر مقاومت خود در برابر زیاده خواهی‌های استعمارگران دیروز و امروز بیافزاید.

جناب‌عالی که به فرموده مقام معظم رهبری «فردی امتحان داده» هستید، بارها اهمیت وجود فضای باز رسانه‌ای و اظهار نظر آزاد ملت را گوشزد کرده‌اید. اظهارات نویدبخش جناب‌عالی مبنی بر این که «دولت به انتقاد سازنده افتخار می‌کند. همه باید به فکر انتقاد باشیم. هیچ کس به فکر انتقام نباشد.» این امید را در دل‌ها روشن می‌کند که رئیس دولت، طیف نخبگان را به مثابه مشاوران خود می‌داند. از این رو شاید است‌وزارت محترم ارشاد نیز بستر لازم جهت افتخار آفرینی دولت و منتقدان دلسوز را فراهم آورد.

سلامت و توفیق شما و همه خدمت‌گزاران نظام مقدس جمهوری اسلامی را از درگاه خداوند متعال خواستارم.

منصور مهدوی

مدیر نشر اشراق حکمت

۱۳۹۳/۲/۳

فهرست مطالب

۱۵	پیش‌گفتار
۱۹	مقدمه
۲۱	چند پرسش مهم

دکتر سعید زیباکلام	
۲۳	بخش‌های چهارگانه توافق‌نامه
۲۳	اقدامات ایران: «حفظ ساختار» یا «عقب‌گرد» فعالیت‌های هسته‌ای ایران
۲۷	جمع‌بندی اقدامات ایران
۲۹	اقدامات ۱+۵ و ترک‌برداشتن ساختمان تحریم‌ها!
۳۴	خطوط کلی گام نهایی
۳۸	نتیجه‌گیری
۴۱	امتیازات داده شده به ایران هم به سود غربی‌هاست

دکتر منوچهر محمدی

۴۲	روحانی با مذاکره تلفنی با اوباما اهرم فشار علیه آمریکا را از بین برد
۴۳	تعهدات فراتر از NPT
۴۴	حقیقت امتیازهای غربی‌ها به ایران
۴۵	توافق‌نامه در دراز مدت دوامی نخواهد داشت

حسین شریعتمداری

۵۳ چرا جدی نباشند؟!

۵۸ آن سوی اشکها و لبخندها!

۶۲ به کجا می‌رویم؟!

۶۷ گره زدن اقتصاد ایران با مذاکرات هسته‌ای بازی در زمین امریکاست

دکتر فواد ایزدی

۶۷ توافقی‌نامه ژنو داری سه مشکل اصلی است:

۶۷ ۱. باقی ماندن ساختار اصلی تحریم‌ها با بهانه‌های دیگر

۷۰ ۲. مشروط شدن حق غنی‌سازی ایران به نظر آمریکا

۷۲ ۳. زمینه‌سازی برای مقابله با پیشرفت‌های نظامی ایران

۷۳ ارزیابی نهایی

۷۵ پنج اصل برای عبور از سد تحریم‌ها

مهدی محمدی (۱)

۷۵ بررسی دفاعیات دولت از توافقنامه

۷۶ آیا منتقدان توافق ژنو مخالف بهبود معیشت مردم و توافقی هسته‌ای هستند؟

۷۶ بررسی اصول تفکر مقاومتی

۷۶ اصل اول: ما هم خواهان توافقییم

۷۸ اصل دوم: توافق خوب

۷۹ اصل سوم: توافق ژنو یک توافق خوب نیست

۸۰ اصل چهارم: حتی با وجود یک توافق خوب مشکلات کشور دود نمی‌شود و به هوا نمی‌رود

۸۱ اصل پنجم: نرمش در موضوع هسته‌ای سرمایه مقاومت در سایر حوزه‌هاست نه تسری

۸۰ تفکر سازش به آنها

۸۳ برچیدن غنی‌سازی صنعتی دستور کار مذاکرات آینده

مهدی محمدی (۲)

۸۳ پذیرفتیم استثنای هستیم و باید محدود شویم!

۸۵ تبعات مهم اعتراف به استثنا بودن ایران

فهرست مطالب ۱۱

۸۵.....	تعهد به محدود شدن یعنی بر چیدن بخشی از برنامه غنی سازی
۸۸.....	صلح آمیز بودن هیچ ربطی به این محدودیت ها ندارد
۸۸.....	برنامه غنی سازی سمبلیک به جای غنی سازی صنعتی و راهبردی
۸۹.....	هر قدم هسته ای ایران منوط به اجازه غربی ها شده است
۹۰.....	پذیرفتن منطق «گریز هسته ای» در توافق ژنو، اشتباهی دیگر
۹۲.....	تحریم های اصلی همچنان پا بر جاست
۹۲.....	پول نفت فروخته شده در این ۶ ماه هم بلوکه می شود!
۹۴.....	۴ علت امضای توافق ضعیف ژنو
۹۴.....	انتهای مبهم توافق ژنو
۹۵.....	جایگزینی ذخیره ۲۰ درصد دو سال طول می کشد
۹۹.....	نامه سرگشاده صادق زیباکلام به حمید رسایی

صادق زیبا کلام

۱۰۵

جوابیه رسایی به صادق زیبا کلام

حمید رسایی

۱۱۱

برهم خوردن توازن استراتژیک ایران و آمریکا

دکتر ناصر نوبری

۱۱۲.....	توافق ژنو و توازن استراتژیک دو طرف
۱۱۳.....	استراتژی غربی ها برای خشکاندن درخت هسته ای در سه بخش
۱۱۵.....	از دست دادن مهم ترین اهرم قدرت ایران
۱۱۶.....	توافق ژنو و حق غنی سازی ایران
۱۱۷.....	اعتراف رئیس جمهور به انکار حق هسته ای
۱۱۸.....	فشار بر مجلس و شورای نگهبان بر خلاف قانون اساسی
۱۱۹.....	اشتباهای همیشگی در توافقنامه نویسی با غربی ها
۱۱۹.....	راز تحریم های جدید آمریکا و ضعف توافق نامه
۱۲۰.....	لزوم استفاده از مشورت نخبگان و پرهیز از پنهان کاری های بی فایده
۱۲۱.....	اقتصاد مقاومتی و مطالبه گری مردمی اهرم اصلی ایران در مذاکرات

۱۲۳ واکاوی مذاکرات هسته‌ای ایران و آمریکا و چشم‌انداز آینده

دکتر ابوالفضل صدقی

- لزوم شناخت دقیق تر از صحنه ی روابط بین‌المللی ۱۲۳
- آمریکا به دنبال کنترل خاورمیانه برای حفظ نظم تک‌قطبی است ۱۲۴
- سه بهانه آمریکا برای مہار ایران و کنترل خاورمیانه ۱۲۵
- مبانی و پیش فرض‌های دو طرف در مذاکرات ۱۲۷
- راهبردهای آمریکا در مذاکره با ایران ۱۲۹
- مشکلات موجود در این مذاکرات ۱۳۲
- بررسی راهبرد دولت روحانی ۱۳۳
- آمریکا غیر قابل اعتماد است ۱۳۳
- فرصت‌ها و چالش‌های پیش روی توافق‌نامه** ۱۳۵

دکتر رضا سراج

- مقدمه ۱۳۵
- ملاحظات اساسی در متن توافق‌نامه ژنو ۱۳۶
- موارد مشکل‌ساز متن توافق‌نامه در ادامه مذاکرات ۱۳۷
- فرصت‌های توافق‌نامه ژنو ۱۳۸
- چالش‌های پیش روی توافق‌نامه ژنو ۱۳۹
- سخن پایانی ۱۴۱

۱۴۳

گفتگو با دکتر حسین زاده

- منطق اصلی مذاکرات هسته‌ای نامعقول است ۱۴۳
- نبایدهای توافق ژنو ۱۴۴
- براساس توافق‌نامه ژنو مخرب‌ترین تحریم‌های نفتی و بانکی به قوت خود باقی می‌مانند ۱۴۴
- تهدید حاکمیت ملی ایران ناشی از مفاد توافق‌نامه ایران و ۱+۵ ۱۴۵
- تحریم‌های بیشتر در پس مذاکرات هسته‌ای در کمین ایران هستند ۱۴۶
- رد اقتصاد مقاومتی توسط برخی دست‌اندرکاران و سیاست‌گذاران ایران در عمل ۱۴۷
- ایران باید از موضع قدرت در مذاکرات برخورد می‌کرد ۱۴۸
- چه چیزهایی را نباید می‌پذیرفتیم ۱۴۹

فهرست مطالب ۱۳

۱۵۰.....	آمریکا به دنبال تغییر نظام از درون است.....
۱۵۱.....	امیدواری آمریکا به جلب قشری از سرمایه داران غربگرای ایرانی.....
۱۵۱.....	آینده نامشخص و متزلزل توافق نامه ی هسته ای موقت.....
۱۵۳	کالبدشکافی توافقنامه ژنو

دکتر سید محمود نبویان

۱۵۴.....	گزارشی از اجرای توافقنامه.....
۱۵۴.....	۱. مقدمه.....
۱۵۵.....	تاملاتی چند در باره ی مقدمه.....
۱۶۰.....	۲. عناصر گام اول.....
۱۶۳.....	تاملاتی چند درباره گام اول.....
۱۷۳.....	۳. گام میانی.....
۱۷۴.....	تاملاتی چند.....
۱۷۶.....	۴. گام نهایی.....
۱۷۷.....	تاملاتی چند در گام نهایی.....
۱۸۵.....	۵. نتیجه نهایی.....
۱۸۵.....	تاملاتی چند.....
۱۸۶.....	بررسی نامه مقام معظم رهبری در پاسخ به نامه آقای روحانی.....
۱۹۳	توافق ژنو مقدمه ای برای از بین بردن برنامه هسته ای ایران

کریستوف هورستل سیاست مدار آلمانی

۱۹۵.....	بزرگترین اشتباهات دولت روحانی.....
۱۹۵.....	لزوم ارتباط گرفتن ایران با دوستان خود در تمام دنیا.....
۱۹۶.....	ضعف جدی دولت ایران در تبلیغات و دیپلماسی عمومی.....
۱۹۹.....	منابع.....

پیش گفتار

۱. در اکتبر ۲۰۰۳ میلادی ایران با پذیرفتن توافق نامه سعدآباد در اقدامی داوطلبانه بر پایه ساست «اعتماد سازی» غنی سازی اورانیوم را به حالت تعلیق درآورد و افزود بر آن اجرای صریح پروتکل الحاقی و ارائه یک اظهارنامه درباره تاریخیچه فعالیت های هسته ای متعهد شد تا اروپائی ها نیز به گسترش فعالیت صلح آمیز هسته ای ایران کمک نموده در جهت جاری شدن منطقه از سلاح های هسته ای و محدود کردن برنامه هسته ای اسرائیل اقدام نموده و پیونده هسته ای ایران در آژانس بین المللی انرژی هسته ای نیز بسته شود ولی دیرینه ایستادگی که گستاخی ها و زیاده خواهی های دولت های غربی رخ نمود در حالی که دولت به اقدامات گسترده اعتماد ساز دست زده بود ایران را محور شرارت خواندند. پرونده هسته ای کشور به شورای امنیت سازمان ملل فرستاده شد و چند قطع نامه نیز علیه ایران به تصویب رسید از این رو در پی پایبند نبودن دولت های غربی به عهد خویش فعالیت های هسته ای از سر گرفته شد.

۲. با جابجائی قدرت در ایران و روی کار آمدن دولت نهم برنامه هسته ای شتاب بیشتری به خود گرفت و پیشرفت های شگرف و فراوانی در این زمینه دست داد در آن سوی کارزار دولت های غربی دشمنی های خویش را بیشتر و آشکارتر نمودند و بر آن شدند تا با استفاده از ابزار فشار و تحریم اقتصادی دولت را از راهی که در پیش گرفته باز گرداند تلاشی که ناکام ماند.

۳. در آستانه انتخابات یازدهمین دوره ریاست جمهوری دکتر روحانی در سخنان خویش بر سیاست خارجی فعالی و پشت سر نهادن تنگناهای اقتصادی از گذرگاه بهبود روابط خارجی پای می‌فشرد پس از روی کار آمدن و بدست گرفتن قدرت همین رویکرد دنبال شد به دیگر سخن دولت بر این باور است که میان سیاست خارجی و اقتصاد کشور پیوندی تنگاتنگ و ناگسستی برقرار است که با استفاده از دیپلماسی می‌توان اقتصاد را نیز سامان بخشید. از این رو درحالی که دولت نخستین ماه‌های روی کار آمدن خویش را تجربه می‌نمود، به توافق‌نامه ژنو تن داد تا از راه سیاست «اعتمادسازی» و تعامل سازنده با غرب، تحریم‌های اقتصادی را از میان بردارد.

۴. سیاست خارجی عرصه رویارویی منافع است هر کشور در تلاش است تا برای بدست آوردن بیشترین منافع به چانه‌زنی بپردازد در این میان منافع ملی از جایگاه ویژه و برجسته‌ای برخوردار است به گونه‌ای که هر توافق و معاهده در نگاه نخست باید سازگار با منافع ملی باشد و این راستا و پیرامون توافق‌نامه ژنو پرسش‌های فراوانی پیش روست. بی‌گمان قدامت‌سالان و سازنده به روشن شدن زوایای پیدا و نهان این رخداد بزرگ کمک نموده و دولت‌رئیس را یاری می‌رساند.

افزون بر این، ارزیابی و نقد توافق‌نامه، چندی از ویژگی‌ها به دولت و تیم مذاکره‌کننده نیز به حساب می‌آید؛ چراکه آنها می‌توانند با تکیه بر نظر و نقد نخبگان در فضای مذاکره، بیش‌تر در مقابل فشارها مقاومت کنند و مطالبات ملت ایران و نخبگان ملت از نتیجه مذاکرات را به اطلاع ۵+۱ برسانند.

در کتاب حاضر تلاش شده است تا نظر برخی از کارشناسان موافق و مخالف توافق‌نامه ارائه شود تا نخست بستری برای بیان دیدگاه‌های گوناگون پدید آید پس از آن نیز برخی دل‌نگرانی‌ها بیان شود آنچه در پی خواهد آمد نگاهی دقیق و موشکافانه به متن توافق‌نامه و بررسی کارشناسانه آن می‌باشد. نظر به ملاحظات اداره محترم ارشاد قم و اصرار مسئولان محترم، عبارات زیر از متن حذف شده‌اند:

۱. جمله «باید دم کدخدای ده را دید» که دکتر منوچهر محمدی آن را به دکتر روحانی نسبت داده بود.

پیش‌گفتار ۱۷

۲. دکتر محمدی اظهارات دکتر روحانی را مبنی بر خالی بودن خزانه کشور، «ساده لوحانه‌ترین کار»، قلمداد کرد.

۳. حجت الاسلام دکتر سید محمود نبویان معتقد بود که مذاکره‌کنندگان امتیازات ملت ایران را به «ثمن بخس» واگذار کرده‌اند.

چنان‌که گفته شد حذف این عبارات با نظر اداره محترم ارشاد بوده است. با این همه از آقایان محمدی و نبویان به دلیل تصرف در گفتارشان پوزش می‌طلبیم.

محمد مهدوی

معاونت انتشارات

شهر مقدس قم

۱۳ اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۳

www.ketab.ir